

Sv. Otce Pia PP. X.

**ze dne 18. prosince r. 1903, jímž
stanovena jsou pravidla**

křesťanské

PŘELOŽIL JOSEF FLORIAN. PODLE ITALSKÉHO ORIGINÁLU PŘEHLÉDL ANTONÍN LUD. STŘÍŽ. VYDÁNO S POMOCÍ BOŽÍ A PŘÁTEL VE STARÉ ŘÍŠI NA MORAVĚ, 1911. NAKLADEM VLASTNÍM. TISKEM FR. J. TRNKY V TŘEBÍČI.

TOTO SVĚDECTVÍ

zpronevěry biskupův a kněží „křesťansko-sociálních“ a „katolicko-národních“ počká na žádoucí imprimatur, až pachtýře, kteří tvrdošijně odpirajíce poznané Pravdě nesjednocují se s neomylným Náměstkem Kristovým, vystřídají Pastýřové. Neboť povolení a schválení moderních rozsévačů rozkolu bylo by výsměchem, a žádost o ně směšna.

VYDAVATELSTVO.

Qned v prvním Našem okružním listě Biskupům celého světa, věrnou ozvěnou jsouce všemu, co Naši slavní Předchůdcové stanovili o katolické působnosti laiků, prohlásili jsme, že toto podnikání jest velmi chvalitebno, ba nezbytno v nynějším stavu Církve a společnosti občanské. A nemůžeme nechváliti důrazně horlivosti tolika znamenitých osobností, jež ode dávna věnovaly se tomuto ušlechtilému úkolu, a zápalu tolika mladých lidí výborných,

kteří jaře závodí ve spolupůsobení. XIX. kongres katolický v Bologni, k němuž jsme zavdali podnět a jež jsme podporovali, dostatečně ukázal bujarost sil katolických, a čeho lze dosíci k prospěchu a spáse lidových vrstev věřících tam, kde tato činnost jest dobře řízena a disciplinována a kde panuje sjednocení myšlenek, zálib a prací u všech, kteří se jí účastní.

Nicméně litujeme živě, že jisté různosti mínění, vyskytnuvší se mezi nimi, vyvolaly polemiky příliš ostré, jež kdyby nebyly zavčas potlačeny, mohly by tyto síly roztrhati a oslabiti. My, kteří jsme doporučovali nade vše sjednocenost a svornost duchů před kongressem, by bylo možno stanoviti společným souhlasem vše, co se týká praktických pravidel činnosti katolické, nemůžeme se nyní odmlčeti. A protože rozbíhavost hledisek na půdě praktické přechází velmi snadno do theoretického

oboru, kdež mají hledati nutně svou oporu, záleží na tom, bychom pevně stanovili zásady, na nichž každá katolická akce by se zakládala.

Lev XIII., blahé paměti, Náš znamenitý předchůdce, jasně vymezil pravidla lidové akce křesťanské ve slavných encyklikách *Quod apostolici muneris*, z 28. prosince 1878; *Rerum novarum*, z 15. května 1891, a *Graves de communi*, z 18. ledna 1901, a ještě ve zvláštní instrukci, vzniknuvší ve Svaté Kongregaci mimořádných potřeb církevních dne 27. ledna 1902.

A My, kteří neméně než Náš předchůdce vidíme velikou potřebu toho, by lidová akce křesťanská dobře byla spravována a vedena, přikazujeme, by tato pravidla velmi důmyslná byla přísně a plně zachovávána, a by nikdo neodvážil se vzdáliti se od nich ani v nejmenším. — Zároveň, bychom je snáze oživili a zpřítomnili, odhodlali

jsme se shrnouti je v následující články, v zkrácené formě vyňaté ze zmíněných dokumentův, jakožto základní řád lidové akce křesťanské. Všem katolíkům buďtež stálým pravidlem jich chování.

ZÁKLADNÍ ŘÁD LIDOVÉ ČINNOSTI KŘESŤANSKÉ.

I. Společnost lidská, jak Bůh ji založil, jest složena z prvků nerovných, právě tak jako nerovny jsou údy lidského těla; není možno je zrovnostniti; tím přivodila by se zkáza samé společnosti (*Enc. Quod apostolici mun-neris*).

II. Rovnost různých údů společnosti záleží jedině v tom, že všichni lidé vzali původ svůj od Boha,

svého Tvůrce, že byli vykoupeni Ježíšem Kristem, a že budou dle přesné míry svých zásluh a svých provinění Bohem souzeni, a odměněni nebo potrestáni. (*Enc. Quod apostolici muneris*).

III. Jest tudíž přiměřeno řádu, jež Bůh ustavil, že jsou ve společnosti lidské knížata a poddaní, zaměstnavatelé a dělníci, bohatí a chudí, učení a nevědomí, vznešení a lid prostý, jimž všem spojeným poutem lásky, jest se vzájemně podporovati, aby dospěli svého posledního cíle v nebi, a na zemi hmotné a mravní spokojenosti. (*Enc. Quod apostolici muneris*).

IV. Nejen že člověk smí svých statků pozemských užívatí jako němí tvorové; máf i právo na trvalé vlastnictví, těch, jež se spotřebují použitím, jako těch, jež užitím se nespotřebují (*Enc. Rerum novarum*).

V. Jestliž právem přirozeným bezvýjimečným soukromé vlastnictví, plod to práce nebo dovednosti, postoupení nebo darování, a každý smí jím rozumně hospodařiti po své vůli (*Enc. Rerum novarum*).

VI. K usmíření rozporu mezi bohatými a nemajetnými dlužno rozlišovati spravedlnost od lásky. Nemáme práva požadovati a dovolávati se majetku leda tehdy, když spravedlnost byla porušena (*Enc. Rerum Novarum*).

VII. Povinnosti, jež spravedlnost ukládá proletářům a dělníkům, jsou takovéto : obstarati úplně a věrně práci, jež byla dle spravedlnosti smluvena a svobodně přijata ; nikterak neškoditi zaměstnavatelům ani na jejich statcích, ani na jich osobě ; ba i v hájení svých vlastních práv zdržeti se činů násilných

a nikdy neproměnití své požadování ve vzpoury (*Enc. Rerum Novarum*).

VIII. Povinnosti, jež spravedlnost ukládá kapitalistům a zaměstnavatelům, jsou následující : platiti řádnou mzdu dělníkům : nebýti na újmu jich oprávněným úsporám ani násilím, ani podvodem, ani lichvou zjevnou nebo tajnou : tolik svobody jim povoliti, by mohli plniti své náboženské povinnosti : neuváděti jich v takové okolnosti, kdež se mravy kazí a v nebezpečí pohoršení uvádějí ; neodvracetí jich od ducha rodného a od lásky k šetrnosti ; neukládati jim práci nad jich síly nebo nepřiměřených věku nebo pohlaví (*Enc. Rerum novarum*).

IX. Dle příkazu Evangelia o lásce bliženské jsou boháči a majetní zavázáni chudým a nuzným pomáhati. Tento příkaz zavazuje tak důrazně, že

v den soudu bude zvlášť požadován účet z jeho plnění, jak to sám Kristus pravil. (Mat. XXV.) (Enc. *Rerum nov.*).

X. Chudí zase nestydětež se za svou chudobu, aniž opovrhujtež milosrdnou pomocí bohatých, majíce především na očích Ježíše Vykupitele, jenž, moha se naroditi v bohatství, stal se chudým, by zušlechtil chudobu a obohatil ji neporovnatelnými zásluhami pro Nebe (Enc. *Rerum novarum*).

XI. K rozřešení otázky dělnické mohou přispěti mocně kapitalisti i dělníci, a to institucemi, jimiž by se zaopatřila vhodná pomoc těm, kdož jí potřebují, a by sblížily se a sjednotily obě třídy mezi sebou. Takovými jsou společenstva vzájemné pomoci, všeliké soukromé pojišťovny, opatrovny pro dítky a nade vše korporace umění a řemesel (Enc. *Rerum novarum*).

XII. Toť tedy cíl, k němuž směřuje zvláště lidová činnost křesťanská nebo křesťanská demokracie svými četnými a rozličnými pracemi. Avšak této křesťanské demokracii dlužno rozuměti ve smyslu pevně autoritou již stanoveném, jenž naprosto vzdálen jsa pojmu „demokracie sociální“, má základem principy víry a morálky katolické, zvláště ten, by se nezasahovalo žádným způsobem do nedotknutelného práva soukromého vlastnictví (Enc. *Graves de communi*).

XIII. Kromě toho nesmí křesťanská demokracie nikdy zabíhati do politiky, nesmí nikdy sloužiti ani stranám, ani záměrům politickým; tam není její obor: avšak budiž dobrodějnou akcí ve prospěch lidu, založenou na právu přirozeném a na příkazech Evangelia (Enc. *Graves de communi*) (Inst. sv. Kongr. mimořád. potřeb církev.).

Křesťanským demokratům Italským jest se zdržeti úplně účastenství v jakékoliv akci politické, jež za nynějších okolností, z *důvodů řádu velmi povýšeného*, jest zakázána každému katolíkovi (Instrukce právě citovaná).

XIV. V plnění svého úkolu jest křesťanská demokracie přísně zavázána k nezbytné závislosti od autority církevní a musí jeviti vůči biskupům a jich představitelům úplnou podřízenost a poslušnost: nesvědčí ani o záslužné horlivosti ani o upřímné zbožnosti, když se podnikají věci, byť krásné i dobré v sobě, neschvalované však příslušným pastýřem (*Enc. Graves de communi*).

XV. By tato křesťanská demokratická činnost měla jednotu vedení, v Itálii budiž řízena kongressy a katolickými komitáty, jež po tolika letech chvalitebných úsilí tak velkých zásluh

o Církev si zjednaly, a jimž Pius IX. a Lev XIII., blahé paměti, svěřili úkol, by řídily všeobecný ruch katolický stále pod dohledem a vedením biskupů (*Enc. Graves de communi*).

XVI. Spisovatelé katoličtí, ve všem, co se týká zájmů náboženských a působnosti Církvě ve společnosti, povinni jsou podříditi se plně, rozumem i vůlí, jako všichni ostatní věřící, svým biskupům a Papeži. Jest se jim zvláště vystříhati předbíhání o kterémkoliv vážném předmětě rozhodnutím Svaté Stolice (*Instr. sv. Kongreg. mimořád. potřeb církv.*).

XVII. Demokratičtí křesťanští spisovatelé, jako všichni spisovatelé katoličtí, povinni jsou podříditi předchozí censuře Ordinariátu veškery spisy, týkající se náboženství, křesťanské morálky a přirozené ethiky, dle Konstituce *Offi-*

ciorum et munerum (art. 41). Duchovní pak povinni jsou dle téže Konstituce (art. 42) i když uveřejňují spisy rázu číře technického, zjednati si předchozí povolení Ordinariátu (Instr. citov).

XVIII. Jest jim zároveň vynaložiti veškeré úsilí a přiněsti všemožné oběti, by panovala mezi nimi láska a svornost, a vystříhati se bezpráví a hany. Když vzejdou neshody, dříve než se co uveřejní v časopisech, dlužno o nich referovati autoritě církevní, jež se postrádá o spravedlnost. Jsou-li od ní rozsouzeni, ať uposlechnou ochotně, bez vytáček, a aniž by si nad tím ve veřejnosti naříkali, jinak se odvolají ve formě patřičné a kdy toho jest třeba, k vrchnosti vyšší (Instr. cit).

XIX. Konečně ať spisovatelé katolictví, hájíce věc proletářstva a chudých, chrání se používati mluvy, jež

by mohla vnuknouti lidu odpor k vyšším třídám společnosti. Nechť nemluví o požadavcích a spravedlnosti, když běží o pouhé milosrdenství, jak bylo výše vysvětleno. Ať si připomenou, že Kristus chce sjednotiti všechny lidi vzájemným poutem lásky, jež jest náplní spravedlnosti a jež požaduje, by se pracovalo pro dobro vespolné (Instr. cit).

Tato základní pravidla My z vlastního popudu a dobře jsouce si vědomi toho, co činíme, Naší autoritou apoštolskou, obnovujeme ve všech částech a nařizujeme, by byla dodána všem komitétům, kruhům a jednotám katolickým, kterékoliv povahy a kterékoliv formy. Tato společenstva ať vyvěsí a upevní je v místnostech, kdež zaseda-

jí, a často ať je předčítají ve svých schůzích. Nařizujeme kromě toho, by časopisy katolické je plně uveřejnily, by slíbily je zachovávat a by vskutku svědomitě je plnily; ne-li, ať jsou přísně upozorněny, a nenapraví-li se po upozornění, budou zakázány církevní autoritou.

Poněvadž však slova a úsilovnost činů ničeho nezmohou, nejsou-li ustavičně předcházeny, provázeny a následovány příkladem, jest nezbytnou charakteristikou, jež zářiti musí na všech údech kteréhokoli svazu a podniku katolického, aby víra zřejmě se jevila svatostí života, bezúhonností mravův a přísným zachováváním zákonů Božích a Církevních. A to proto, že jest to povinností každého křesťana, a též, aby *protivník zardíval se, nemaje, co by zlého o nás pověděl* (Tit. II. 8).

Doufáme, že tato péče Naše o společný prospěch katolické akce, zvláště

v Itálii, zvlažena jsouc požehnáním
božským, šťastného ovoce v hojnosti
ponese.

Dáno v Římě u Svatého Petra, 18.
prosince 1903., prvního roku Našeho
Pontifikátu.

PIUS PP. X.

